

*Мамай Вероніка Олександрівна,
студентка, спеціальність «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Науковий керівник: Грушецький Богдан Павлович,
кандидат історичних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

ДИПЛОМАТІЯ ВІДНОСИН США ТА КНР: СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Відносини між Сполученими Штатами Америки та Китайською Народною Республікою є одними з найскладніших і найважливіших у сучасній геополітиці. Їхня історія має глибокі корені, зокрема через ідеологічну конкуренцію та економічну взаємозалежність.

Становлення дипломатичних відносин між США та КНР припадає на час Холодної війни. У 1949 році Китайська Народна Республіка була створена під керівництвом комуністичного уряду на чолі з Мао Цзедуном, але США продовжували підтримувати уряд Тайваню як єдиного легітимного представника Китаю. Це викликало тривале дипломатичне протистояння. Ключовий перелом настав у 1971–1972 роках, коли президент США Річард Ніксон і радник Генрі Кіссінджер здійснили низку стратегічних кроків для нормалізації відносин. Візит Ніксона до Пекіну у 1972 році став історичним моментом, який відкрив нову сторінку в американсько-китайських відносинах [1]. Сторони домовилися про принцип «одного Китаю», визнали геополітичне значення співпраці й розпочали діалог щодо торгівлі та безпеки.

Протягом 1980-х років відносини між США і КНР значно покращилися, зокрема завдяки економічним реформам, які розпочав китайський лідер Ден Сяопін. Китай відкрив свої кордони для американських інвестицій, що стимулювало розвиток двосторонньої торгівлі. США забезпечували технологічну підтримку, а КНР ставала важливим ринком для американських компаній [2].

Втім, неодноразові політичні кризи ускладнювали відносини. Наприклад, події на площі Тяньаньмень у 1989 році викликали засудження США й тимчасове охолодження відносин. Водночас у 2000-х роках, із стрімким економічним зростанням Китаю, між країнами з'явилася нова динаміка суперництва, зокрема у сфері торгівлі [3].

Взаємодія між США та КНР сьогодні має форму стратегічного суперництва, яке охоплює економічні, технологічні та геополітичні аспекти:

- США ввели мита на китайські товари, що викликало симетричні дії з боку КНР. Це значно вплинуло на глобальні ланцюги постачання [4].

- змагання у сферах штучного інтелекту, 5G-технологій та напівпровідників створило напруженість між країнами.

- питання Тайваню та напруженість у Південно-Китайському морі залишаються джерелами конфліктів.

Попри конкуренцію, між США і КНР існують потенційні можливості для співпраці:

- як найбільші забруднювачі атмосфери, країни мають спільні інтереси в скороченні викидів та впровадженні зелених технологій [5].

- торговельні та фінансові зв'язки між країнами створюють стимули для уникнення ескалації конфліктів.

- спільні дії щодо нерозповсюдження ядерної зброї й боротьби з тероризмом можуть стати платформою для діалогу.

Висновок: американо-китайські відносини є ключовим елементом міжнародної політики, що впливає на глобальний порядок денний. Складне суперництво та взаємозалежність створюють як виклики, так і можливості для співпраці. Подальший розвиток дипломатії залежатиме від здатності сторін знайти компроміси у вирішенні критично важливих питань.

Література:

1. Shanghai Communiqué. (1972). Документ про встановлення дипломатичних відносин між США та КНР./ Primary Source Document with Questions (DBQs) URL: http://afe.easia.columbia.edu/ps/china/shanghai_communique.pdf

2. The Four Modernizations, 1979–82. Country Studies./ China Country Studies index. URL: <https://country-studies.com/china/the-four-modernizations,-1979-82.html>.

3. China-US Trade Dynamics. Динаміка торгових відносин США-Китай./ Statista. URL: <https://www.statista.com/topics/4698/sino-us-trading-relationship/>.

4. Krishna T. Tit-for-Tat: US trade tariffs and retaliation measures announced so far / Financial Express. URL: <https://www.financialexpress.com/policy/economy-tit-for-tat-us-trade-tariffs-and-retaliation-measures-announced-so-far-3789308/>.

5. Sabadosa Z., Rengifo M. C., Resendez P. S., Beato A. R., Said E., Styers K. Trade Titans: The Impact of the U.S.-China Trade War on Global Economics. / Cornell SC Johnson College of Business. URL: <https://business.cornell.edu/hub/2024/06/14/trade-titans-impact-us-china-trade-war-global-economics/>.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.